

PALESTINA

Vanuit de twee grondwaarden die we bij BIJ1 hanteren, radicale gelijkwaardigheid en economische rechtvaardigheid, is het voor ons vanzelfsprekend dat we ons ook inzetten voor de rechten van Palestijnen. Daarmee hoort het ook tot onze taak om duidelijk stelling te nemen tegen de politiek van de staat Israël die deze rechten met voeten treedt.

DOns uitgangspunt daarbij is dat protest tegen de politiek van de staat Israël meer dan gerechtvaardigd is. Onze stellingname daarbij blijft geheel binnen de grenzen van de wet, binnen de normen van wat we onder democratie verstaan - zie artikel 1 van onze Grondwet - en binnen de internationaal afgesproken verdragen.

Waarom het zo moeilijk blijkt om over de kwestie Palestina/Israël te spreken

Het is niet eenvoudig om een zinnige discussie te voeren over de kwestie Palestina/Israël zonder dat de emoties hoog oplopen. De reden daarvoor is dat er onderhuids paradigma's meespelen, waardoor we langs elkaar heen spreken. In grote lijnen zijn er drie paradigma's te onderscheiden:

- Paradigma 1: Israël is een klein land, een toevluchtsoord voor de joden, de overlevenden van de Shoah, een land dat zich staande moet houden in een vijandige, Arabische omgeving.
- Paradigma 2: Joodse Israëli's en Palestijnen vechten om hetzelfde stukje land, en zijn beiden niet bereid tot

compromissen. Met andere woorden: waar er twee vechten, hebben er twee schuld.

- Paradigma 3: Israël is een settler-koloniale en bezettende mogendheid, die de inheemse Palestijnse bewoners van het land bij de stichting van de staat heeft onteigend en verdreven, en nog steeds doorgaat met die etnische zuivering.

Deze tegenover elkaar staande paradigma's gaan dus over de vraag wie de hoofdverantwoordelijken zijn voor de ontstane situatie in het land dat vroeger Palestina heette en nu Israël wordt genoemd. Het is duidelijk dat wij ons terugvinden in paradigma 3. Dat is geen ontkenning van de grote rol die jodenvervolging heeft gespeeld in het ontstaan van de staat Israël, en ook geen ontkenning van het uitgangspunt dat joden recht hebben op bescherming en veiligheid. Maar we kunnen ook niet ontkennen dat de stichting van de staat Israël rampzalige gevolgen heeft gehad voor een ander volk dat geen enkele schuld

treft voor het leed dat de joden in Europa is aangedaan. We geloven daarom ook niet dat Israël op deze wijze door kan gaan, en we zijn er ook van overtuigd dat er betere methoden zijn om antisemitisme tegen te gaan. We sluiten ons aan bij de hoogleraar in Joodse studies Steven Beller, die stelt dat het een betere strategie is om mee te werken aan een maatschappij waarin verschil mag bestaan, en kleine minderheden zoals de joden beschermd worden door een consensus waarbij de meerderheid er ook voor zorgt dat de rechten en belangen van minderheden worden gerespecteerd. Die opvatting delen we ook met de joodse organisaties zoals in de VS the Jewish Voice for Peace, die vindt dat Israël op de verkeerde weg is en niet namens hen spreekt. En met soortgelijke groepen in alle westerse landen, zoals in Nederland Een Ander Joods Geluid.

Het zionisme was eens onder joden in Europa een niet erg populaire politieke stroming. Dat het uiteindelijk een enorme overwinning heeft behaald en met behulp van de westerse mogendheden een staat kon vestigen in het land dat Palestina heette, is zonder twijfel het gevolg van de enorme misdaad die de joden (en andere groepen als Roma en Sinti) onder het Duitse nazisme werd aangedaan. Het is begrijpelijk dat zionisten zochten naar een oplossing die voor eens en altijd een einde zou maken aan het antisemitisme. Maar wat in paradigma 1 wordt weggelaten, is dat de 'oplossing' ten koste is gegaan, en nog gaat, van een ander volk. Israëliisch historicus Ilan Pappé beschrijft het zo: zionisme ontstond als een streven naar een veilige vluchthaven voor de joden die het slachtoffer werden van het Europese antisemitisme. Maar aangezien de plek die

daartoe werd gekozen al bewoond werd, werd het zionistische streven een project van 'settler colonialism'. In vroegere dergelijke projecten zoals in Amerika en Australië leidde het settler colonialism tot genocide op de inheemse bevolking. In Palestina leidde het tot een eindeloos proces van etnische zuivering, dat tot op de dag van vandaag doorgaat. Dat wil zeggen dat de Palestijnen die tussen 1947 en 1949 en in 1967 zijn gevlucht niet meer terug mochten komen, en dat Palestijnen op een steeds kleiner terrein worden teruggedrongen, hun grond en hun huizen hun worden afgenomen, zoals op de Westoever, of dat ze zijn opgesloten in de grootste openluchtgevangenis ter wereld: Gaza, waar twee miljoen Palestijnen moeten leven op een stukje land ter grootte van twee keer Texel.

Het is duidelijk waar wij als BIJ1 staan. We gaan ervan uit dat de kwestie Palestina/Israël het best te framen is als een koloniaal project, met desastreuze gevolgen, omdat dit project nog steeds gedoogd en ondersteund wordt door de grootmachten van de westerse wereld. We citeren The Rights Forum:

“De Palestijnen zijn niet bij machte hun rechten af te dwingen. Daarvoor zijn zij aangewezen op de steun van de derde belangrijke partij in de kwestie: de internationale gemeenschap. Die beperkt zich echter tot het op papier eindeloos herbevestigen van de Palestijnse rechten. Voor het daadwerkelijk beschermen daarvan ontbreekt, ook bij Nederland, tot op de dag van vandaag de politieke wil. Daarmee is de internationale gemeenschap medeverantwoordelijk voor het voortbestaan van de kwestie. Anders

dan een wijdverbreide voorstelling van zaken wil, is er in de kwestie-Palestina/Israël geen sprake van twee partijen die in vergelijkbare mate inbreuk maken op elkaars rechten. De kern van de kwestie is de Israëlische bezetting en kolonisering van Palestijns gebied, die gepaard gaat met schendingen van een scala aan rechten van de overheerste Palestijnse bevolking. Dat ook Palestijnen zich schuldig maken aan schendingen van het recht is evident, maar staat in geen verhouding tot de Israëlische onderdrukking van miljoenen Palestijnen op de Westelijke Jordaanoever, in Oost-Jeruzalem en in Gaza.”

De politiek van de staat Israël

Israël heeft geen grondwet die de gelijkheid voor de wet van alle inwoners, ongeacht etniciteit of religie garandeert. Integendeel. Israël is gedefinieerd als een joodse staat, waarbij joden nadrukkelijk meer burgerrechten hebben dan niet-joden. Zo kan elke jood waar ook ter wereld, ook die nog nooit in Israël is geweest, eenvoudig staatsburgerschap verwerven in het kader van ‘het recht op terugkeer’. Terwijl diezelfde wetten ervoor zorgen dat Palestijnen, ook zij die er generaties hebben gewoond, niet terug mogen keren als ze eens gevlucht zijn. Ook zijn er wetten die er specifiek op gericht zijn om zoveel mogelijk land te onttrekken aan de Palestijnse eigenaren en tot staatsgrond te verklaren die alleen door joden gebruikt mag worden. Palestijnen met Israëlisch staatsburgerschap krijgen vaak geen vergunning om een huis te bouwen op de grond die officieel nog van hen is. Er zijn wetten die maken dat Palestijnse staatsburgers niet kunnen wonen in alleen voor joden bestemde delen van oude en nieuwe steden.

Palestijnen zijn in Israël zelf om ‘veiligheidsredenen’ uitgesloten van een reeks van beroepen. De werkloosheid onder Palestijnse burgers is dan ook veel hoger dan onder joden. Joodse steden hebben aanzienlijk meer gemeentepersoneel. Palestijnen krijgen een veel kleiner deel van het gezondheidsbudget. De zuigelingensterfte is onder Palestijnen vier keer zo hoog als onder joden. Palestijnse dorpen en steden hebben door de onteigening van grondgebied veel moeite om uit te kunnen breiden. Daarentegen worden er nog steeds nieuwe joodse gemeenschappen bijgebouwd, onder andere als nederzettingen op de Westoever. Experts op het gebied van internationaal recht én VN-functionarissen noemen het beleid van Israël apartheid — volgens internationaal recht een misdaad tegen de mensheid.

Dit gaat alleen over de miljoen Palestijnen die in Israël zelf wonen. Op de Westoever worden de nederzettingen steeds verder uitgebreid, en de Palestijnse bevolking op steeds kleinere enclaves bijgedreven. Het is geen geheim meer dat het de bedoeling is om de nederzettingen te annexeren, wat feitelijk in de praktijk al is gebeurd. Jeruzalem wordt gestadig ‘gejudaïseerd’. Dat wil zeggen dat Palestijnen in Oost-Jeruzalem uit hun huizen worden gezet, die vervolgens joodse inwoners krijgen. Het wordt voor Palestijnen die nog in Jeruzalem wonen steeds moeilijker gemaakt, omdat ze onder andere hun residentierechten kunnen verliezen als ze werk zoeken buiten de stadsgrenzen. En in de Gazastrook zitten twee miljoen Palestijnen opgesloten, die een vergunning nodig hebben om de strook te verlaten of weer binnen te komen,

die maar in zeldzame gevallen wordt verstrekt. De beperking van de invoer van goederen als grondstoffen en het verbod op export, maakt dat er nauwelijks meer van eigen productie sprake is. De Palestijnse economie is verwoest, meer dan de helft van de bevolking is werkloos, wat betekent dat een groot deel van de bevolking afhankelijk is van externe voedselhulp, voornamelijk van de UNRWA, de VN. Door een gebrek aan elektriciteit werken de pompen van de riolering niet voldoende, waardoor het water vervuult en binnenkort ondrinkbaar is. De landbouwgrond die er in het overbevolkte Gaza nog over is, wordt voor een groot deel ontoegankelijk gemaakt als het dichtbij de grens met Israël ligt. Vissers mogen nog maar op een kleine strook water de zee in. Dan hebben we het nog niet gehad over de massieve, verwoestende aanvallen op Gaza, waarbij zoveel van wat met internationale hulp was opgebouwd weer werd vernietigd, en duizenden mensen het leven lieten.

Die situatie binnen het land dat onder het gezag van Israël staat, dus inclusief Oost-Jeruzalem, de Westoever en de Gazastrook, is onmenselijk en valt op geen enkele manier te verdedigen. We vinden het zeer gerechtvaardigd om tegen de bezettingspolitiek van Israël stelling te nemen, en vinden dat iedereen die democratische waarden, mensenrechten en gelijkwaardigheid hoog in het vaandel heeft dat ook zou moeten doen.

Is dat hetzelfde als 'Israël willen vernietigen' zoals de aanhangers van paradigma 1 zo vaak beweren? Dat is het niet. We gaan ervan uit dat Israël een werkelijk democratische staat kan worden, met gelijke burgerrechten voor

alle inwoners ongeacht etniciteit of religie, dat de bezetting moet worden opgeheven en het internationaal recht moet worden geëerbiedigd. Het is niet te verdedigen dat er twee rechtssystemen zijn, een voor joden en een voor Palestijnen. We wijzen het ook volledig af dat onze kritiek op de staat Israël neer zou komen op een nieuwe vorm van antisemitisme. De Israël-lobby in Nederland probeert al jaren eenieder die bijvoorbeeld achter de BDS-beweging staat weg te zetten als antisemieten. De pijlen zijn ook al enkele keren op BIJ1 gericht.

De Internationale BDS-beweging

In 2005 hebben 171 maatschappelijke Palestijnse organisaties opgeroepen tot vreedzaam verzet tegen Israël. Het is een oproep tot boycot, desinvesteren en sancties (BDS) tegen Israël totdat het haar verplichtingen ten aanzien van de Palestijnen, conform het internationaal recht, nakomt. (Zie BDS Nederland.)

Dit zijn de doelstellingen van de BDS-beweging:

1. Het beëindigen van de bezetting (en het koloniseren) van het Arabisch gebied dat in juni 1967 bezet werd (VN-Resolutie 242) en het afbreken van de (illegale) muur.
2. Het erkennen van de fundamentele rechten en de volledige gelijkwaardigheid van de Arabisch-Palestijnse inwoners van Israël (VN-Verdrag tegen Apartheid).
3. Het respecteren, beschermen en promoten van de rechten van Palestijnse vluchtelingen om terug te keren naar hun huizen en bezittingen (VN-Resolutie 194).

Let wel: al deze eisen vallen binnen de normen van het internationaal recht. Deze vreedzame vorm van verzet, het boycotten van bedrijven en instellingen (zowel Israëliisch, als niet Israëliisch) die bijdragen aan of profiteren van het voortduren van de rechteloosheid, past binnen de democratische rechtsorde en wordt beschermd door de vrijheid van meningsuiting en de vrijheid van vergadering. Dit werd onlangs bevestigd door het Europese Hof voor de Mensenrechten. Om het nog anders te zeggen: de weigering om Israëliische aardappels te kopen bij Albert Heijn is legitiem. Die aardappelen zijn niet joods, ze zijn Israëliisch. Gezien het feit dat de Israëliische economie en die van de nederzettingen onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn en het bovendien voor Israëliische bedrijven bij wet verboden is om de illegale nederzettingen uit te sluiten van zaken, maakt het niet uit of een aardappel afkomstig is uit Israël of uit een illegale nederzetting. Alle Israëliische landbouwbedrijven zijn betrokken bij mensenrechtenschendingen.

Kortom, we spreken ons dus nadrukkelijk uit om waakzaam te zijn tegen opnieuw de kop opstekend antisemitisme, en vooral om de rechtsextremistische groepen te blijven monitoren. Waar joodse instellingen zoals synagogen bedreigd worden, staan wij geheel achter betere beveiliging. We komen ook op voor het recht van joden om hun godsdienstige gebruiken te eerbiedigen, in het openbaar als joden zichtbaar te mogen zijn, hun eigen instellingen zoals scholen te mogen blijven handhaven, en door de overheid ondersteund moeten worden in het openlijk herdenken van de Shoah.

Tegelijk gaan we ervan uit dat we niet alleen het recht maar ook de plicht hebben om op te komen voor de rechten van Palestijnen, en er bij de staat Israël, maar er ook bij onze eigen regering, op aan moeten dringen dat het internationaal recht er is om geëerbiedigd te worden. Ook door Israël. De reden dat we ons druk maken over de koloniale politiek van Israël, zoals we dat in Nederland ook eens gedaan hebben met de Zuid-Afrikaanse strijd tegen de apartheid, is tweeledig. We voelen ons bij Israël betrokken vanwege een gedeelde geschiedenis. Als Europees land zijn we medeplichtig aan de Shoah, of op zijn minst heeft Nederland te weinig gedaan om de jodenvervolgung tegen te gaan. Dat mag geen reden zijn om nu een ander volk tot slachtoffer te maken.

Daarnaast is het ook Israël zelf dat zich tracht te profileren als een Europees land (zie het Songfestival en het EK voetbal) en een beroep doet op onze vanzelfsprekende solidariteit. We zijn medeplichtig gemaakt aan de politiek van Israël, en dat maakt ons extra verantwoordelijk. En ja, we zijn zeker van mening dat Israël niet het enige land is waar het internationaal recht wordt geschonden, en andere landen horen daar net zo goed op aangesproken te worden. Wij horen ook in ons eigen land de hand in eigen boezem te steken waar het gaat om het handhaven van internationaal recht en mensenrechten.